

Részletes ismertető a Környezetismeret 4. tankönyvről és munkafüzetéről

(FI-505010401/1, FI-505010402/1)

A taneszközök tartalmi jellemzői

A negyedik osztályos tankönyvben és a munkafüzetben a kerettantervi tananyag 8 nagy tematikai egység (fejezet) köré csoportosul. Vannak témakörök, amelyek harmadik, majd negyedik osztályban is előkerülnek (itt a kerettantervi témakörök elemeit szétválasztottuk), de van olyan is, amely csak itt, vagy csak az előző évfolyamon kerül tárgyalásra:

Kerettantervi témakör(ök)	Tankönyvi témakör
Mennyi időnk van?; Merre megy a hajó?	I. Felfedezések
Tájékozódás a tágabb térben	II. Barangolás
	III. Itthon vagyok
Kertben, mezőn; Megtart, ha megtartod	IV. Élőhelyek
Megtart, ha megtartod	V. Elődeink élete
Vágtat, mint a paripa	VI. Mozgásjelenségek
Önismeret és viselkedés; Egészség és betegség	VII. Életünk
Megtart, ha megtartod; Miért érdemes takarékoskodni; Kertben, mezőn	VIII. Kiegészítő tananyag

A taneszközök szerkezete

A negyedik osztályos tankönyv és munkafüzet felépítése szinkronban van egymással. Egy fejezeten belül 3-6 lecke található. A munkafüzet ettől annyiban tér el, hogy 6 (illetve 9) leckénként van egy összefoglaló lecke, év végén pedig egy *Év végi összefoglaló*. Az egyes fejezetekhez tartozó lecek grafikailag is összetartoznak, azonos fejléccel és színállással szerepelnek. Ezzel is segítjük a tanulókat a tananyagok beazonosításában, a kötetekben való tájékozódásban. Az egyes lecek felépítése is azonos: ráhangoló után következik a feladatokkal tűzdelt ismeretanyag, végül egy rövid, tömör összegzéssel zárul. A leckében bőségesen vannak érdekességek; link-, vagy könyvajánlók; játékok. Egy-egy lecke mindig oldalpárra kerül, így a gyerekek számára áttekinthetővé válik a megtanulandó ismeretanyag.

A taneszközök szerkezete, módszertani apparátusa

A szerzők a kerettantervben megfogalmazottak alapján – „A tanulószervezés során kifejezetten ajánlott az egyes témakörök megbontása, integrált alkalmazása”... – választotta ki a feldolgozási egységeket, fokozottan szem előtt tartva a kerettantervben elfogadott

követelményeket és a jelölt kapcsolódási pontokat. Gondosan ügyeltek arra, hogy hogyan osztják el a témákat a 3-4. évfolyam között.

A tantervi követelményeken túl a tananyag feldolgozásának fontos szempontja a megfelelő tantárgyi szókincs és a felsős természettudományos tantárgyak tanulásának megalapozása, megszerettetése, valamint az előzőekben már felsorolt célok megvalósítása.

A gazdag képanyag (fotók és magyarázó rajzok, térképek) segíti a megértést és beszédre inspirálja a tanulókat. A tankönyv jelrendszere, és a piktogramok is segítik az eligazodást.

Változatos feladatok és munkaformák – játékok, tanítói magyarázat, problémafelvetés, megbeszélés, véleményalkotás, ötletek, kérdések, párban és csoportokban elvégezhető feladatok, szemléltető képek, versek, találós kérdések, projektfeladat – teszik lehetővé az élményszerű ismeretelsajátítást. Az életkori sajátosságoknak megfelelően, egyre inkább előtérbe kerül az önálló ismeretfeldolgozás, a kooperatív képességeket fejlesztő csoportos és projektfeladatok. Az internet helyes használatára és az önálló kutatásra ösztönző feladatok is egyre nagyobb szerepet kapnak.

A tankönyvhöz tartozó munkafüzet változatos, játékos, színezős, rajzolós feladatokkal támogatja az elsajátított ismereteket, ugyanakkor egyre több írásbeli szövegalkotásra ösztönző feladatot ad.

A könyvben szereplő tananyag mennyisége, valamint a munkafüzeti feladatok az iskolai tanórát lefedik. A kerettantervben előírt heti 1 órás feldolgozást is lehetővé teszi, de ahol heti 2 órában tanítják a környezetismeretet, a két taneszköz ott is elegendő anyagot biztosít.

Az újgenerációs tankönyvcsalád a kísérleti tankönyveket kipróbáló pedagógusok és más szakértők véleményeit figyelembe véve készült el. Az átdolgozás során a munkanaplókban jelzett észrevételeket, módosítási javaslatokat figyelembe vettük, valamint az egyéb szakértői véleményeket is beépítettük.

Kiegészítő anyagok

A pedagógusok munkájának támogatására az NKP-n elérhetőek lesznek a kiegészítő anyagok, melyeket folyamatosan fejlesztünk, bővítünk. Megtalálhatják majd:

- a kiadványok digitálisan letölthető változatait,
- tanmenetjavaslatokat normál és rugalmas változatban,
- az egyes tankönyvi leckékhez készült játékos feladatokat.

I. Felfedezések

1. Nyári élmények – Ismétlés
2. Csillagközi utazás
3. Földi jelenségek

II. Barangolás

1. Lakóhelyem
2. Csodás fővárosunk, Budapest
3. Földön, vízen, levegőben

III. Itthon vagyok

1. Alföld
2. Kisalföld
3. Nyugat-magyarországi-peremvidék
4. Dunántúli-domb- és hegyvidék
5. Dunántúli-középhegység
6. Északi-középhegység

IV. Élőhelyek

1. Az erdő
2. Élet az erdőben
3. A mező
4. Élet a mezőn
5. Vizek, vízpartok
6. Élet a vízben, vízparton

V. Elődeink élete

1. A mindennapok tennivalói
2. Szokások, hagyományok
3. Népi kultúra, népművészet

VI. Mozgásjelenségek

1. A mozgás
2. Az állatok mozgása
3. Az emberek mozgása

VII. Életünk

1. Együttélés a családban
2. Baráti kapcsolatok
3. A mindennapok veszélyei, balesetvédelem

VIII. Kiegészítő tananyag

1. Amit elődeink ránk hagytak
– Hazánk megyéi és világörökségi helyszínei
2. Irány a természet! – Terepgyakorlat
3. Nemzeti parkok Magyarországon
Magyarország nemzeti parkjai – térkép

I. Felfedezések

1. Nyári élmények – ismétlés
2. Csillagközi utazás
3. Földi jelenségek

II. Barangolás

1. Lakóhelyem
2. Csodás fővárosunk, Budapest
3. Földön, vízen, levegőben
4. Összefoglalás I–II.

III. Itthon vagyok

1. Alföld
2. Kisalföld
3. Nyugat-magyarországi-peremvidék
4. Dunántúli-domb- és hegyvidék
5. Dunántúli-középhegység
6. Északi-középhegység
7. Összefoglalás III.

IV. Élőhelyek

1. Az erdő
2. Élet az erdőben
3. A mező
4. Élet a mezőn
5. Vizek, vízpartok
6. Élet a vízben, vízparton
7. Összefoglalás IV.

V. Elődeink élete

1. A mindennapok tennivalói
2. Szokások, hagyományok
3. Népi kultúra, népművészet

VI. Mozgásjelenségek

1. A mozgás
2. Az állatok mozgása
3. Az emberek mozgása

VII. Életünk

1. Együttélés a családban
2. Baráti kapcsolatok
3. A mindennapok veszélyei, balesetvédelem
4. Év végi összefoglalás

VIII. Kiegészítő tananyag

1. Amit elődeink ránk hagytak
– Hazánk megyéi és világörökségi helyszínei
2. Irány a természet! – Terepgyakorlat
3. Nemzeti parkok Magyarországon

Melléklet

Magyarország domborzati térképe
Magyarország közigazgatási térképe
Magyarország vonalas térképe